

Narodowe Forum Muzyki

Przestrzeń dla piękna

31

marca 2019

niedziela

18:00

Wrocław, NFM, Sala Czerwona

Pieśni świątła

Agnieszka Franków-Żelazny – dyrygent

Chór NFM

Instrumentaliści NFM Filharmonii Wrocławskiej:

Radostaw Pujanek – I skrzypce

Anita Koźlak – II skrzypce

Michał Mazur – altówka

Jan Skopowski – wiolonczela

Damian Kalla – kontrabas

Jan Krzeszowiec, Monika Konstantynowicz – flety

Joanna Kucharski-Żmijewska* – obój

Maciej Dobosz, Arkadiusz Kwieciński – klarnety

Łukasz Łacny, Mateusz Feliński – waltornie

Alicja Kieruzalska – fagot

Miłosz Rutkowski, Adrian Schmid, Bartłomiej Dudek* – perkusja

Katarzyna Neugebauer-Jastrzębska* – fortepian

*gościnnie

Program:

Bob Chilcott (*1955)

Move Him into the Sun (solo: Sebastian Mach – tenor)

Canticles of Light

Cecilia McDowall (*1951) *Standing as I Do Before God* (solo: Dagmara Kotodziej-Gorczyżyńska – sopran)

Francis Pott (*1957) *Lament*

James MacMillan (*1959) *A Child's Prayer* (solo: Dagmara Kotodziej-Gorczyżyńska, Aleksandra Turalska – soprany)

Bob Chilcott *Sing the Colour of Peace* (solo: Sebastian Mach – tenor)

[90']

B. Chilcott

C. McDowall

F. Pott

J. MacMillan

OMÓWIENIE

Agata Adamczyk

Tradycja chóralna Wielkiej Brytanii liczy ponad tysiąc czterysta lat. Jej korzenie, jak podaje Dorota Koziańska, sięgają końca VI w. i działalności św. Augustyna – pierwszego arcybiskupa Canterbury, fundatora szkoły oraz katedry. To tam doszukamy się początków angielskich chórów katedralnych. Do dziś funkcjonuje ich kilkadziesiąt, a słynna The King's School w Canterbury, założona w 597 r. jako szkoła katedralna (swoją obecną nazwę otrzymała za czasów panowania Henryka VIII), jest prawdopodobnie najstarszą na świecie szkołą dla chórów. Muzyka brytyjska już w średniowieczu zaczęła podążać inną drogą niż muzyka kontynentalna. W XVI w. zarysowało się to jeszcze wyraźniej, gdy Henryk VIII, odwracając się od papieża, stanął na czele Kościoła anglikańskiego. Powstały wówczas typowo angielskie formy chóralne oraz ukształtowało się charakterystyczne brzmienie zespołów wokalnych – z mocno zaakcentowanym udziałem sopranów chłopięcych, które były zestawiane z kontratenorami, tenorami i basami. Wraz z rewolucją przemysłową XVIII w. oraz stabilizacją społeczną epoki wiktoriańskiej rozkwitło życie festiwalowe, upowszechniło się muzykowanie towarzyskie oraz powstało ponad sto towarzystw chóralnych. Spotkania w klubach dla dżentelmeńców i domach prywatnych coraz częściej przybierały formę amatorskich koncertów. Dżentelmeńskie kluby śpiewacze u schyłku XIX w. stopniowo zaczęły ustępować miejsca coraz popularniejszym towarzystwom chóralnym.

Jak zauważyła Koziańska, „pod względem poczucia odpowiedzialności za kraj, społeczeństwo, zasoby materialne i niematerialne dziedzictwo kultury wyspiarze różnią się diametralnie od mieszkańców Europy kontynentalnej [...], gdzie czynnikami organizującym strukturę narodu jest w pierwszym rzędzie wspólny język, więzy pokrewieństwa i jedność krwi – często kosztem wspólnoty spuścizny kulturalnej”. Dlatego w internetowej bazie angielskich chórów figuruje dziś 2625 zespołów działających w Anglii, Walii, Szkocji, Irlandii Północnej, a nawet na Wyspach Normandzkich, wyspie Man i archipelagu Scilly. Są to chóry męskie, żeńskie, mieszane, chłopięce, uniwersyteckie, kościelne, a także takie zrzeszające policjantów, górników bądź pracowników szpitali.

Bob Chilcott jest jednym z najbardziej popularnych angielskich kompozytorów XXI w., a według „The Observer” wręcz „współczesnym bohaterem brytyjskiej muzyki chóralnej”. Artysta jest z nią związany

od wczesnych lat swojego życia – niegdyś należał do chóru King's College w Cambridge, później, przez dwanaście lat, był członkiem znamienitego zespołu The King's Singers. Dyrygował chórmi w 30 krajach, pracował z tysiącami śpiewaków amatorów, był dyrygentem chóru w Royal College of Music w Londynie. Od lat jest głównym dyrygentem gościnnym BBC Singers w Londynie, a od 1997 r. także kompozytorem muzyki chóralnej.

Podczas dzisiejszego wieczoru usłyszymy dzieła brytyjskich twórców, w tym Chilcotta. Ten artysta jest jednocześnie autorem całej koncepcji programowej koncertu, której przyświeca myśl o przemijaniu, wartościowaniu celów i ulotności życia. Koncert ten ma dać sposobność do spojrzenia na życie z innej perspektywy.

Swoistą kłamrą spinającą program są kompozycje Chilcotta. Pieśń *Move Him into the Sun* z 2018 r. powstała do wierszy Wilfreda Owena opowiadających o dramacie I wojny światowej. Stońce stanowi tu metaforyczne źródło życia i siłę zbawczą. Poeta poległ na froncie zaledwie kilka dni przed zawieszeniem broni. Kontemplacyjne *Canticles of Light* z 2000 r. są z kolei oparte na tacińskim tekście, popularnym w okresie renesansu i mówiącym o intymnej relacji z Bogiem. *Sing the Colour of Peace* to kompozycja najnowsza.

Podczas dzisiejszego koncertu usłyszymy także *Standing as I Do Before God* Cecilii McDowall. To wyjątkowo wzruszające dzieło, które nawiązuje do słów wypowiedzianych przez pielęgniarkę Edith Cavell tuż przed jej egzekucją. Kompozycja powstała w setną rocznicę śmierci Angielki, czyli w 2015 r. Cavell była przełożoną szpitala wojskowego w Brukseli w chwili, gdy do stolicy Belgii wkroczyły wojska niemieckie. Przez wiele miesięcy z narażeniem życia pomagała rannym żołnierzom alianckim. Niektórych z nich ukrywała w swoim domu lub pomagała im przedostać się do Holandii. Szacuje się, że uratowała blisko dwadzieścia osób. Zdemaskowana przez Niemców, została aresztowana i postawiona przed sądem, który skazał ją na śmierć przez rozstrzelanie. Przed egzekucją miała powiedzieć: „Patriotyzm nie wystarczy, muszę pozbyć się nienawiści i goryczy wobec kogokolwiek”.

Dzieło Francisca Potta z 2009 r. jest hołdem dla sierżanta sztabowego Olafa Schmida, który służył w brytyjskiej armii jako ekspert od rozbrajania bomb. Żołnierz ten zginął tragicznie podczas misji w Afganistanie.

A *Child's Prayer* James MacMillan napisał w 1996 r., tuż po tragedii, do której doszło w szkockim Dunblane.

Do tamtejszej szkoły podstawowej wtargnął uzbrojony mężczyzna. Zastrzelił szesnaścioro kilkulatnych dzieci oraz ich nauczycielkę, następnie popełnił samobójstwo. Kompozycja MacMillana to dzieło, którego nie sposób zapomnieć. Nasze serca porusza nie tylko jego warstwa muzyczna, lecz także symboliczna.

Agnieszka Franków-Żelazny

Doktor habilitowany sztuk muzycznych, absolwentka Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Wydziału Edukacji Muzycznej i Wydziału Wokalnego Akademii Muzycznej im. K. Lipińskiego we Wrocławiu (obecnie wykłada na tej uczelni). Ponadto ukończyła Podyplomowe Studia Chórmistrzowskie na Akademii Muzycznej im. F. Nowowiejskiego w Bydgoszczy oraz Akademię Liderów Kultury na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie. W 1999 r. założyła chór „Con Amore” przy Zespole Szkół nr 1 we Wrocławiu. Pełniła też funkcję dyrygenta i kierownika artystycznego Akademickiego Chóru Politechniki Wrocławskiej. W 2000 r. powołała do życia Kameralny Chór Akademii Medycznej (obecnie Chór Medici Cantantes). Od 2006 r. jest dyrektorem arty-

stycznym Chóru NFM. Od stycznia do lipca 2013 r. była opiekunem artystycznym Chóru Polskiego Radia. Występowała jako dyrygent lub chórmistrz gościnny wielu polskich i zagranicznych zespołów, takich jak m.in.: Gabrieli Consort, NFM Filharmonia Wrocławska, NFM Orkiestra Leopoldinum, Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Sudeckiej, Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Opolskiej, Chór Festiwalowy Międzynarodowego Festiwalu Wratistavia Cantans, Chór Filharmonii Śląskiej, Chor der Bamberger Symphoniker, Schleswig-Holstein Festival Chor, Chór Teatru Wielkiego w Poznaniu, Kaunas State Choir czy Coral Juvenil do Guri. Jest pomysłodawczynią i dyrektorem artystycznym Polskiego Narodowego Chóru Młodzieżowego, a także dyrektorem programowym projektu Akademia Chóralna. Pełniła funkcję kuratora priorytetu „Muzyka” Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016. W swoim dorobku posiada liczne nagrania płytowe oraz nagrody. Wystąpiła w 19 krajach Europy, w Stanach Zjednoczonych, Izraelu i Brazylii. Przedstawiła ponad 1000 utworów chóralnych oraz ponad 200 wokально-instrumentalnych.

Agnieszka Franków-Żelazny, fot. Łukasz Rajchert

Chór NFM, fot. Łukasz Rajchert

Organizator:

NFM – Instytucja kultury miasta Wrocławia współprowadzona przez:

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

